

مبانی نظری معماری

تألیف

امین معفری

مدرس دانشگاه

سلما ملکی

مدرس دانشگاه

انتشارات طمان

ناشر تخصصی معماری و شهرسازی

سرشناسه	: جعفری، امین، ۱۳۵۶ -
عنوان و نام پدیدآور	: مبانی نظری معماری/ مولفان امین جعفری، سلما ملکی.
مشخصات نشر	: تهران: انتشارات طحان، ۱۳۹۱.
مشخصات ظاهری	: ۱۸۰ ص.: مصور.
شابک	: 978-964-2932-66-5
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: معماری
شناسه افزوده	: ملکی، سلما، ۱۳۶۷ -
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۱ م۷ج/۷۷۰۰/NA۲۵۰۰
رده بندی دیویی	: ۷۲۰/۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۷۰۷۱۱۷

کتابخانه ملی ایران

تألیف: امین جعفری - سلما ملکی

ناشر: طحان

مدیر تولید: ایرادفضل چلاغلو

چاپ: طرح و نقش

صحافی: نور

لیتوگرافی: آرمانسا

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۱

شمارگان: ۱۵۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۹۳۲-۶۶-۵

قیمت: ۱۲۰۰۰ تومان

کتابخانه ملی ایران - تهران
 شماره تماس: ۰۲۱-۶۶۶۰۰۰۰۰
 شماره فاکس: ۰۲۱-۶۶۶۰۰۰۰۰

مقدمه

بدون شک در پس هر تفکری در دنیا فلسفه‌ای وجود دارد، گاهی مدون و مشخص و گاهی مبهم. معماری هم به عنوان یکی از پرکاربردترین و اساسی‌ترین علوم در هر زمان تحت تأثیر مستقیم فلسفه روز قرار داشته، به طوری که فلسفه مدرن معماری مدرن و فلسفه پست مدرن مبانی معماری پست مدرن را پایه‌ریزی کرده... و به همین ترتیب فلسفه دیکانستراکشن، فولدینگ، پرش کیهانی و... از معماری باستانی مصر و رم و یونان گرفته تا جزیره‌های مصنوعی امروز.

بنابراین هیچ نظریه، تئوری و سبکی در معماری نیست که در پس آن فلسفه‌ای خاص نباشد، به عبارتی مبانی نظری به معماری عمق و جهت می‌دهد و آن را از روزمرگی خارج می‌کند، به همین دلیل است که سبک‌های معماری حتی بعد از گذشت صدها سال شکوه و جذابیت خودشان را حفظ کرده‌اند و به همراه تاریخ مسیر جاودانگی را طی می‌کنند.

برداشت‌های معمارانه از یک سبک فلسفی خاص مبانی نظری معماری را ایجاد می‌کند، به طوری که برای مثال تمامی معماران سبک‌های - تک اصول و مبانی مشخص و یکسانی را در آثارشان به کار می‌گیرند و به واسطه همین شباهت هست که می‌توانیم بناها را از لحاظ سبک طبقه‌بندی کنیم.

و اما هر معماری با توجه به شرایط روحی، خانوادگی، اجتماعی، اقتصادی و در کل شرایطی که در آن رشد تحصیل کرده روش خاصی را برای ارائه آثار خودش در پیش می‌گیرد و به همین دلیل است که آثار نورمن فاسر و ریچارد راجرز که هر دو از معماران شناخته شده سبک‌های تک هستند با وجود اشتراکات متعدد تفاوت‌های زیادی هم دارند و به عبارتی دنیای این دو معمار با هم متفاوت است و این تفاوت‌هاست که مبانی طراحی هر معماری را ایجاد می‌کند و هر فرد را از فرد دیگر متمایز می‌کند.

گرچه دروس عملی و تجربی هر یک بخش کوچکی از گرایش معماری را مورد بررسی تجربی و عملی قرار می‌دهند و از چگونگی اجزا و عناصر این رشته مهم بحث می‌نمایند، ولی درس مبانی نظری معماری از کل رشته معماری و ارتباط ایده‌ها و ایده‌آل‌های معماران با روش‌ها و شیوه‌های طراحی آن‌ها و درنهایت، ارزیابی آثار معماری را مورد توجه قرار داده و از چرایی آن سخن می‌گوید. و در کل مبانی فلسفی، نظری و طراحی در کنار هم پدیده‌ای با شکوه به نام معماری را خلق می‌کنند.

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
فصل اول: تئوری مبانی نظری معماری	۱۱
۱-۱: درباره مبانی نظری	۱۳
۱-۲: تعریف مبانی نظری	۱۴
۱-۳: مبانی نظری طراحی معماری	۱۵
۱-۴: تمرین طوفان ذهنی	۱۷
۱-۵: تعریف معماری	۱۷
۱-۶: تعریف بزرگان از معماری	۲۳
فصل دوم: فرهنگ اسلامی و معماری ایرانی	۲۷
۲-۱: فرهنگ	۲۹
۲-۲: تمدن و فرهنگ	۲۹
۲-۳: فرهنگ مادی و معنوی	۳۰
۲-۴: رابطه فرهنگ و معماری	۳۰
۲-۵: معماری بستر فرهنگ	۳۳
۲-۶: سرچشمه فرهنگ	۳۴
۲-۷: سبک و فرهنگ	۳۵
۲-۸: فرم و فرهنگ	۳۶
۲-۹: اهمیت مفهوم شکل یا فرم در فرهنگ معماری	۳۶
۲-۱۰: روند طراحی و پیدایش فرم	۳۷
۲-۱۱: عوامل فرهنگی موثر در شکل‌گیری فضای معمار	۳۸
۲-۱۲: بازتاب فرهنگ در صورت فضای معماری	۳۹
۲-۱۳: مبانی فرهنگ ایران و تاثیر آن بر معماری	۴۰
۲-۱۴: مفهوم عیان و نهان در معماری	۴۳
۲-۱۵: تاثیر فرهنگ اسلامی در معماری ایرانی	۴۴
۲-۱۶: مائزات پایه‌ای در معماری ایران	۴۷

۴۸..... ۲-۱۷: شیوه‌های معماری ایران

۵۱..... ۲-۱۸: بررسی عناصر و نماد معماری

۵۳..... فصل سوم: زیبایی‌شناسی

۵۵..... ۳-۱: زیبایی چیست

۵۵..... ۳-۲: انواع زیبایی

۵۶..... ۳-۳: دو نگاه به زیبایی

۵۶..... ۳-۴: علل نمود زیبایی

۵۷..... ۳-۵: رابطه زیبایی و معماری

۵۷..... ۳-۶: زیبایی در معماری

۵۹..... ۳-۷: سه نظام زیبایی‌شناختی

۶۳..... فصل چهارم: نقش معماری در ادراک فضا

۶۵..... ۴-۱: ادراک

۶۵..... ۴-۲: فضا

۶۸..... ۴-۳: تقسیم فضای معماری از نظر فرم

۶۸..... ۴-۴: دسته‌بندی فضاها

۶۹..... ۴-۵: مفهوم فضا از نظر فلاسفه

۷۰..... ۴-۶: فضا از نظر فیزیک‌دانان

۷۰..... ۴-۷: فضای ادراکی

۷۱..... ۴-۸: فضای معماری

۷۲..... ۴-۹: دستور زبان فضا

۷۳..... ۴-۱۰: مقیاس

۷۴..... ۴-۱۱: حرکت و ادراک فضا

۷۴..... ۴-۱۲: ایجاد سبکی و تعلیق

۷۷..... فصل پنجم: کانسپت و استعاره در معماری

۷۹..... ۵-۱: از نظر لغوی کانسپت به معنی مفهوم

۷۹..... ۵-۲: واژه‌های هم مترادف با کانسپت

۸۳..... ۵-۳: سناریوهای کانسپچوال (مفهومی)

۸۴	۵-۴: سلسله مراتب کانسپت
۸۹	۵-۵: ایده‌آل‌ها (کانسپت‌های ایده‌آل‌گرا)
۸۹	۵-۶: کانسپت‌ها و طراحی معماری
۹۰	۵-۷: مفهوم استعاره
۹۱	۵-۸: طبقه‌بندی استعاره
۹۲	۵-۹: چشم‌اندازی به تاریخ
۹۲	۵-۱۰: آرایشی از رویکردها
۹۵	۵-۱۱: مصادیق بنیادین: سرمشق‌های ژاپنی
۹۷	۵-۱۲: رهیافت به استعاره
۹۸	۵-۱۳: چند نمونه از استعاره

فصل ششم: نور و رنگ در معماری

۱۰۷	۶-۱: پیشینه تاریخی رنگ
۱۰۸	۶-۲: رنگ در اعتقادات مذهبی
۱۱۰	۶-۳: تاثیر رنگ در فضا
۱۱۲	۶-۴: کمپوزیسیون (تنظیم رنگ‌ها در فضا)
۱۱۳	۶-۵: شکل‌شناسی مفاهیم
۱۱۳	۶-۶: نظام سه رنگه
۱۱۴	۶-۷: نظام چهاررنگه
۱۱۴	۶-۸: انتظام رنگ در طبیعت
۱۱۴	۶-۹: هماهنگی رنگ‌های همجوار
۱۱۵	۶-۱۰: هماهنگی رنگ‌های ناهمساز
۱۱۷	۶-۱۱: اصول رنگ درمانی
۱۲۰	۶-۱۲: روانشناسی رنگ
۱۲۱	۶-۱۳: رنگ‌ها در طبیعت
۱۲۴	۶-۱۴: شناخت رنگ‌ها
۱۲۷	۶-۱۵: خاصیت رنگ‌ها
۱۲۸	۶-۱۶: طراحی با رنگ
۱۲۹	۶-۱۷: کاربرد رنگ در شهر

۱۳۱..... ۶-۱۸: چگونگی عملکرد روشنایی روز در معماری

۱۳۹..... ۶-۱۹: نور در معماری

۱۴۱..... فصل هفتم: تناسب و مقیاس انسان

۱۴۳..... ۷-۱: تاریخ شناسی مقیاس و تناسب

۱۴۴..... ۷-۲: مدولار

۱۴۵..... ۷-۳: کن

۱۴۵..... ۷-۴: سبک‌های کلاسیک

۱۴۶..... ۷-۵: تئوری‌های رنسانس

۱۴۶..... ۷-۶: سیستم‌های تنظیم تناسب

۱۴۸..... ۷-۷: تعریف مقیاس

۱۴۹..... ۷-۸: تناسبات طلایی

۱۵۰..... ۷-۹: نسبت طلایی در طبیعت

۱۵۱..... ۷-۱۰: ریتم

۱۵۲..... ۷-۱۱: انواع ریتم

۱۵۴..... ۷-۹: ریتم و سکون

۱۵۷..... فصل هشتم: بررسی رابطه معماری و عناصر چهارگانه در طبیعت

۱۵۹..... ۸-۱: بررسی تاریخی عناصر چهارگانه دوران باستان

۱۶۱..... ۸-۲: نقش آب در معماری

۱۶۳..... ۸-۳: اشکال استفاده از آب در معماری و شهرسازی

۱۶۵..... ۸-۴: تخت سلیمان

۱۶۷..... ۸-۵: طبیعت آب باد خاک آتش

۱۶۹..... فصل نهم: طبیعت در معماری

۱۷۱..... ۹-۱: طبیعت در فضا

۱۷۲..... ۹-۲: طبیعت و معماری

۱۷۵..... ۹-۳: کاربرد نور طبیعی در معماری و تولید انرژی

۱۷۶..... ۹-۴: استفاده موثر از انرژی نور طبیعی

۱۷۸..... ۹-۵: ارتباط انسان و طبیعت